

Συμβολή της ΕΕΒΕΠ στη διαβούλευση για την Εθνική πολιτική για τις Βιβλιοθήκες

1. Η συμβολή της ΕΕΒΕΠ στη διαβούλευση για την Εθνική Πολιτική των Βιβλιοθηκών εδράζεται:

Στη συμμετοχή της στο Γενικό Συμβούλιο Βιβλιοθηκών

Στην εκπλήρωση της καταστατικής αποστολής της να προωθεί την εφαρμογή της επιστήμης της πληροφόρησης προς όφελος των ελληνικών βιβλιοθηκών. Ξεκίνησε πριν δεκαετίες από τον προβληματισμό των μελών της σε χρόνια προβλήματα ανάπτυξης των ελληνικών βιβλιοθηκών

2. Η συμβολή της ΕΕΒΕΠ στη διαβούλευση για την Εθνική πολιτική των Βιβλιοθηκών διακρίνεται σε δύο άξονες:

Την κατάθεση θέσεων που εκφράζουν αλλά και προβληματίζουν την ΕΕΒΕΠ, με τη μορφή σημείων αναφοράς για τη σύνταξη πράσινης βίβλου, «η οποία περιλαμβάνει **έκθεση** των προβλημάτων και τις προτεινόμενες εναλλακτικές **λύσεις**». Αναμένεται η **πράσινη βίβλος** να τύχει δημόσιας

ανοιχτής διαβούλευσης ατόμων και φορέων και να καταλήξει σε **λευκή βίβλο** με τις προτεινόμενες λύσεις, δημοσιοποίηση της και υιοθέτηση του (βλ. ΠΡΑΣΙΝΗ ΒΙΒΛΟΣ ΕΕΒΕΠ ΕΘΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΩΝ. ΌΟΟ ενότητα 4.1.4.7).

Την επισήμανση σημείων που περιλαμβάνονται στο σχέδιο που κατατέθηκε στο Συμβούλιο και χρήζουν, διεύρυνσης ή/και αναθεώρησης.

3. Η συμβολή της ΕΕΒΕΠ στη διαβούλευση για την Εθνική Πολιτική των Βιβλιοθηκών λαμβάνει σοβαρά υπόψη και εξειδικεύει συστηματικά το πλαίσιο που ορίζεται από τους τρεις άξονες για την «ανάγκη σχεδιασμού μιας Νέας Πολιτικής Βιβλιοθηκών και Αρχείων» που κατέθεσε η Υπουργός Παιδείας Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων (βλ. σχετικό Δελτίο Τύπου):

Το **Εθνικό Δίκτυο**. Δημιουργία εθνικής υποδομής Βιβλιοθηκών και Αρχείων με ενιαίο δίκτυο κάλυψης όλης της χώρας, μετά και τη δημιουργία καλλικράτειων δήμων. Θα είναι το κεντρικό πλέγμα της κοινωνίας της πληροφορίας με κόμβους

ηλεκτρονικής διακυβέρνησης, ενώ θα εξασφαλίζεται η διαλειτουργικότητά του, δηλαδή η ενοποιημένη δράση Βιβλιοθηκών-Αρχείων-Μουσείων. Εκπόνηση Λευκής Βίβλου που θα περιγράφει τις παρεχόμενες προς τους πολίτες υπηρεσίες, ιδιαίτερα μετά τη διαδικασία της ψηφιοποίησης.

Την **Αναπτυξιακή Διάσταση**. Διαμόρφωση του χαρακτήρα των Βιβλιοθηκών-Αρχείων σε αναπτυξιακό εργαλείο, οργανικά ενταγμένο στην παραγωγική βάση. Ιδιαίτερη έμφαση δόθηκε στην ανάπτυξη της διάστασης του πολιτισμικού και επιστημονικού τουρισμού.

Την **Υπερεθνική Πολιτισμική Δράση**. Πρωτοβουλίες κοινής πολιτισμικής δράσης με χώρες της Ανατολικής Μεσογείου (Αίγυπτος, Τουρκία, Ισραήλ, όμορες βαλκανικές χώρες) σχετικά με τη διαμόρφωση δικτύων βιβλιοθηκών-αρχείων και προβολής κοινής πολιτισμικής κληρονομιάς.

4. Η ΕΕΒΕΠ θέτει υπόψη των ενδιαφερομένων ορισμένα ζητήματα που χρήζουν ιδιαίτερης προσοχής και αντιμετώπισης πριν την έναρξη της διαβούλευσης.

4.1. Η γενική θέση της ΕΕΒΕΠ συμπυκνώνεται σε έναν **ορισμό για την Εθνική Πολιτική: Εθνική πολιτική δεν είναι το άθροισμα μεμονωμένων δράσεων, αλλά η λειτουργική ένταξη αυτών των δράσεων σε ένα σύστημα, στο Σύστημα Συνεργασίας Ελληνικών Βιβλιοθηκών, όπου τα κοινά ζητήματα αντιμετωπίζονται έγκαιρα και συστηματικά σε ιεραρχικά ανώτερα επίπεδα συστήματος, με ενεργή συμμετοχή των εμπλεκομένων, μέσα από διαρκείς οριζόντιες δράσεις του ενιαίου χώρου των ελληνικών βιβλιοθηκών, ανεξάρτητα από φορέα χρηματοδότησης, κατηγορία βιβλιοθήκης, γεωγραφική εγκατάσταση.**

4.2. Η Εθνική Πολιτική για τις Βιβλιοθήκες αφορά τον ενιαίο χώρο των ελληνικών βιβλιοθηκών.

Δεν περιορίζεται σε μια κατηγορία βιβλιοθηκών (π.χ. Δημόσιες). Πρέπει να περιλαμβάνει όλες τις κατηγορίες. Στο κείμενο της Υπουργού αναφέρεται

με εξαιρετικά καίριο τρόπο «Δημιουργία εθνικής υποδομής Βιβλιοθηκών και Αρχείων με ενιαίο δίκτυο κάλυψης όλης της χώρας». Μια περιεκτική ανάλυση της ανάγκης για ενιαία προσέγγιση βλ. ΠΡΑΣΙΝΗ ΒΙΒΛΟΣ ΕΕΒΕΠ ΕΘΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΩΝ. 000 ενότητα 4.2.4.1) καταλήγει:

Η φύση των παραπάνω προβλημάτων καθιστά αδύνατη τη λύση σε επίπεδο μεμονωμένης βιβλιοθήκης. Στις πλείστες περιπτώσεις οι λύσεις δεν βρίσκονται καν εντός της κατηγορίας αλλά στη συνεργασία και το συντονισμό

διαφορετικών κατηγοριών και σε ακόμη υψηλότερα επίπεδα συστημικής ιεραρχίας,

Οι βιβλιοθήκες όλων των κατηγοριών δεν πρέπει να θεωρούνται μεμονωμένες οντότητες αλλά δρώντα συστατικά του συστήματος ελληνικών βιβλιοθηκών. Η επίλυση των υφιστάμενων αλλά και των μελλοντικών προβλημάτων μπορεί να προέρχεται από ένα φορέα που από τη σύνθεσή του είναι υποχρεωμένος να αντιμετωπίσει τα προβλήματα με τον αντίστοιχο τρόπο.

Οι λόγοι αυτοί συνηγορούν στη δημιουργία ενός ενιαίου φορέα που θα εξυπηρετεί την ανάπτυξη όλων των κατηγοριών βιβλιοθηκών. Ο φορέας αυτός μπορεί να είναι το Συμβούλιο Εθνικής Πολιτικής Βιβλιοθηκών.

Με βάση τα παραπάνω τίθεται η ερώτηση: Αυτός ο φορέας είναι ή μπορεί να είναι το Γενικό Συμβούλιο Βιβλιοθηκών; Οι απαντήσεις μπορεί να είναι όχι, ναι, υπό προϋποθέσεις. Αυτό το σημείο ορισμού του πεδίου εφαρμογής της εθνικής πολιτικής βιβλιοθηκών αποτελεί την έναρξη της συζήτησης. Η Υπουργός το έθεσε, η ΕΕΒΕΠ το έθεσε, το Συμβούλιο το διευκρινίζει πως συμβάλλει. Αν ναι πως, αν όχι ποιος.

Για να υπάρξει συνεργασία, συντονισμός, σύμπραξη μεταξύ Βιβλιοθηκών -Αρχείων - Μουσείων προϋπόθεση είναι η δημιουργία ενιαίων χώρων των επιμέρους συνιστωσών. Αηλαδή η αυτοοργάνωση κάθε επί μέρους χώρου θα επιτρέψει τη μετάβαση από τη περιστασιακή στη συστηματική συνεργασία μεταξύ των χώρων.

Η ίδια αναγκαιότητα και προϋπόθεση αυτοοργάνωσης διαπερνά τις βιβλιοθήκες σε όλους τους άξονες 1, 2 και 3.

4.5.1. Η προσέγγιση του **ενιαίου χώρου και του συστήματος βιβλιοθηκών**

προϋποθέτει την οργάνωση των επιμέρους βιβλιοθηκών σε κατηγορίες και σε θεματικές, τοπικές ή ειδικές ομάδες συνεργασίας. Εργαλείο για την αυτοοργάνωση αποτελεί το πανελλήνιο συνέδριο της κάθε κατηγορίας.

Η αυτοοργάνωση των επιμέρους κατηγοριών είναι εκ των ων ουκ άνευ για τη συστηματική και όχι περιστασιακή επιτέλεση της αποστολής τους ως «**αναπτυξιακό εργαλείο**, οργανικά ενταγμένο στην παραγωγική βάση».

Ανάλογες προϋποθέσεις αναγνωρίζονται και στον άξονα της **υπερεθνικής συνεργασίας**. Για την επίτευξη της υπερεθνικής διάστασης πρέπει να δημιουργηθούν οντότητες συνεργαζόμενες και αλληλοσυμπληρούμενες μεταξύ τους ώστε να καταστούν συστηματικά ικανές να προσφέρουν αυτό που χρειάζονται οι μελλοντικοί εταίροι και να απορροφούν και διαχέουν αυτό που χρειαζόμαστε από τους μελλοντικούς εταίρους. Από στρατηγικής άποψης οι ρίζες δημιουργούνται σταδιακά μέσω της άμεσης συνεργασίας με **3** υφιστάμενες υποδομές στις χώρες που αναφέρονται στον άξονα **3** (Κέντρα Ελληνικών Σπουδών, Πρεσβείες, Ομογένεια.)

Στον ενιαίο χώρο ελληνικών βιβλιοθηκών περιλαμβάνονται λόγω κοινής γλώσσας και πολιτισμού και οι βιβλιοθήκες της Κύπρου με τις οποίες έχει αναπτυχθεί στενή συνεργασία ιδιαίτερα τα τελευταία χρόνια.

Η Εθνική Πολιτική για τις βιβλιοθήκες δεν εξαντλείται στη νομοθεσία για τις βιβλιοθήκες. Η νομοθεσία για τις Βιβλιοθήκες αποτελεί αναγκαία αλλά όχι ικανή συνθήκη για την ανάπτυξη των βιβλιοθηκών και την επίτευξη των στόχων που απορρέουν από τους τρεις άξονες της Υπουργού. Οι στόχοι και οι προϋποθέσεις επίτευξης κάθε στόχου πρέπει στο τέλος της διαβούλευσης να έχουν οριστεί και να αναγνωρίζονται από όλους τους έχοντες νόμιμο συμφέρον.

Εθνική Πολιτική και νομοθεσία για τις βιβλιοθήκες πρέπει ή να εντάσσεται ή να συνάδει με την **Εθνική Πολιτική και νομοθεσία για την Κοινωνία της Πληροφορίας** με συγκεκριμένες κατευθύνσεις.

Ένα καλό πεδίο δοκιμής αποτελεί η ψηφιακή διατήρηση (digital curation) στο εγγύς μέλλον των μαζικά και ασυντόνιστα παραγόμενων ψηφιακών συλλογών.

Η Δημόσια Βιβλιοθήκη με την έννοια του δημοσίου του ανήκοντος στο δήμο ή στο κράτος, όπως «δημόσιος χώρος», «δημόσια πρόσβαση» εξ ου και «ΟΡΑC κατάλογοι ανοικτής δημόσιας πρόσβασης» είτε αναφερόμαστε σε δημοτικές ή σε δημόσιες ή σε ακαδημαϊκές Βιβλιοθήκες, σε αντιπαράθεση με το «ιδιωτικό».

4.10 Εννοείται θα είχαν σημασία η εξωστρέφεια των βιβλιοθηκών, οι τρόποι ενίσχυσης της (εξωστρέφειας) και η αναφορά στο πως με τη συνεργατική δράση οργανωμένα, συστηματικά, συντονισμένα, εύκολα, ανέξοδα αλλά και αποτελεσματικά όλες οι βιβλιοθήκες (όλων των κατηγοριών) μπορούν να αξιοποιούν τρέχουσες τεχνικές web2 μέσω των δημοσίων καταλόγων τους και των ιστοσελίδων τους για παροχή υπηρεσιών προστιθέμενης αξίας στους τοπικούς αλλά και απομακρυσμένους υπερτοπικούς χρήστες τους.

Χριστίνα Κυριακοπούλου,

Πρόεδρος ΕΕΒΕΠ - Τακτικό Μέλος Γενικού Συμβουλίου Βιβλιοθηκών, Γενικών Αρχείων του Κράτους και Εκπαιδευτικής Ραδιοτηλεόρασης

Γιώργος Γλωσσιώτης,

Αντιπρόεδρος ΕΕΒΕΠ - Αναπληρωματικό Μέλος Γενικού Συμβουλίου Βιβλιοθηκών, Γενικών Αρχείων του Κράτους και Εκπαιδευτικής Ραδιοτηλεόρασης